

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Integriteit Nummer: Bestuursstukken\2488	Agendapunt: 4
--	----------------------

DB: Ja 13-11-2017	BPP: Nee	FAZ: Ja 29-11-2017	VVSW: Nee	AB: Ja 13-12-2017
-----------------------------	-----------------	------------------------------	------------------	-----------------------------

Opsteller: Janet Hidding, 0598-693879 Staf en Directie	Opdrachtgever: Harm Küpers	Portefeuillehouder: Jan Batelaan
---	--------------------------------------	--

Ondersteuning van de afdeling: ☒ Technisch ☒ Juridisch ☐ Financieel ☐ Staf ☒ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging
--

Externe betrokkenen:	Reden:
	N.v.t.

Samenvatting: Door allerlei ontwikkelingen zijn onze integriteitsregelingen opnieuw bekeken. Dit heeft geleid tot aanpassingen in bestaande regelingen. Ook zijn er twee nieuwe regeling opgesteld namelijk de gedragscode integriteit voor politieke ambtsdragers en de regeling behandeling aanbestedingsklachten.

Duurzaamheidsparagraaf: Nee

Begrotingsaspecten: Nee

AB Voorstel: - De concept-gedragscode integriteit voor politieke ambtsdragers waterschap Hunze en Aa's 2017 vaststellen; - De concept-regeling voor de melding van een vermoeden van een misstand waterschap Hunze en Aa's 2017 vaststellen; - Het concept-protocol Vertrouwenspersoon en regeling klachtenprocedure ongewenst gedrag waterschap Hunze en Aa's 2017 vaststellen; - De concept verordening behandeling bezwaren en klachten vast stellen; - Kennisnemen van de Gedragscode voor medewerkers Hunze en Aa's 2017; - Kennisnemen van de Regeling aanbestedingsklachten waterschap Hunze en Aa's 2017.
--

Bijlagen: Ja – Concept-gedragscode integriteit voor politieke ambtsdragers waterschap Hunze en Aa's; – Concept-regeling voor de melding van een vermoeden van een misstand waterschap Hunze en Aa's 2017; – Concept-protocol Vertrouwenspersoon en regeling klachtenprocedure ongewenst gedrag waterschap Hunze en Aa's 2017;

Bestuursvoorstel

- Concept-verordening behandeling bezwaren en klachten waterschap Hunze en Aa's 2017;
- Concept-gedragscode voor medewerkers waterschap Hunze en Aa's 2017;
- Concept-regeling aanbestedingsklachten waterschap Hunze en Aa's 2017.

Ter inzage (bestuursnet): Ja

Onderwerp(en):

- Besluit betreffende het afleggen van de eed of belofte door ambtenaren van het waterschap Hunze en Aa's 2015;
- Protocol e-mail, internetgebruik en gebruik Social Media waterschap Hunze en Aa's 2015;
- Protocol agressie en geweld tegen bestuurders of ambtenaren van het waterschap Hunze en Aa's 2015.
- Handreiking integriteit politieke ambtsdragers.

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf secretaris-directeur:

Bestuursvoorstel

Inleiding

Wij staan als waterschap voor betrouwbare en optimale dienstverlening aan onze ingelanden. Dat is waar wij als integere overheid voor staan. Daarmee hoort integriteit bij de professionele verantwoordelijkheid van iedere waterschapsbestuurder- en medewerker. Dit waren ook de eerste regels van het bestuursvoorstel met hetzelfde onderwerp zoals deze met een set aan integriteitsregelingen in 2015 aan het dagelijks en algemeen bestuur is voorgelegd. Deze zinsnede is nog steeds de basis van waaruit wordt gewerkt. Een basis die met onderhavige regelingen en protocollen is herijkt.

Het blijft echter met recht een basis heten omdat 'integriteit' en alles wat daarmee annex is niet enkel in regels is te vatten. Het onderwerp heeft te maken met waarden, eigen verantwoordelijkheid om te handelen naar eer en geweten. Naast beleid en regels vergt integriteit bewustwording van normen en waarden, ethisch besef en een transparante cultuur. Integriteit vergt kortom continue aandacht. Toch is het nodig en ook wettelijk voorgeschreven om verschillende zaken ten aanzien van integriteit te regelen. Het gaat hierbij grotendeels om wat wel en niet mag en wat de rechten en plichten zijn op het moment dat er zich een situatie voordoet, heeft voorgedaan of nog steeds voordoet die in strijd is met het (besef van) integriteit.

Set van regelingen

Zoals hiervoor is aangegeven heeft het bestuur in 2015 een set van integriteitsregelingen vastgesteld. Zo is de gedragscode voor medewerkers en bestuurders uiteengevallen in twee gedragscodes. Een code voor medewerkers en een gedragscode voor politieke ambtsdragers. Een separaat protocol voor politieke ambtsdragers is in 2015 voor deze bestuursperiode toegezegd.

Vorig jaar is er een nieuwe wet in werking getreden namelijk De Wet Huis voor klokkenluiders. Deze wet verplicht werkgevers met meer dan 50 medewerkers om een klokkenluidersregeling in te voeren. In 2015 heeft het bestuur reeds een regeling hiertoe vastgesteld. De nieuwe wet kent echter specifieke zaken die geregeld moeten worden. De regeling voor de melding van een vermoeden van een misstand is conform deze nieuwe wet aangepast.

U treft ook een nieuwe verordening afhandeling bezwaren en klachten aan. Deze verordening vervangt de verordening behandeling bezwaarschriften 2005. In de nieuwe verordening is ook de behandeling van klachten opgenomen. Ondanks het feit dat dit geen specifieke integriteitsregeling is wordt deze thans aan u ter vaststelling aangeboden omdat hier in verschillende regelingen die ook ter vaststelling voorliggen naar wordt verwezen

De door het dagelijks bestuur vastgestelde gedragscode voor medewerkers en de nieuwe regeling aanbestedingsklachten zijn ter kennisname bijgevoegd

Naast de regelingen en protocollen die met dit voorstel worden voorgelegd bestaan er drie regelingen die niet opnieuw worden voorgelegd maar wel onderdeel uitmaken van de set van integriteitsregelingen namelijk het door het dagelijks bestuur vastgesteld besluit betreffende het afleggen van de eed of belofte door ambtenaren van het waterschap Hunze en Aa's 2015 en de door het algemeen bestuur vastgestelde protocollen e-mail, internetgebruik en gebruik Social media waterschap Hunze en Aa's 2015 en agressie en geweld tegen bestuurders of ambtenaren van het waterschap Hunze en Aa's 2015.

Hieronder wordt nader ingegaan op de verschillende onderhavige regelingen.

Bestuursvoorstel

1. Gedragscode integriteit voor politieke ambtsdragers waterschap Hunze en Aa's 2017

De verplichting om een gedragscode te hebben voor goed ambtelijk handelen is mede reden geweest om ook afspraken te maken over basisnormen integriteit voor politieke ambtsdragers. Ook hier geldt dat er blijvend aandacht moet worden besteed aan het bevorderen van integriteitbewustzijn en aan het voorkomen van misbruik van bevoegdheden, belangenverstrengeling en discriminatie. De integriteit van politieke ambtsdragers staat onder druk, met name vanwege maatschappelijke ontwikkelingen. Genoemd wordt het steeds meer verstrengeld raken van het publieke en private domein. Ook neemt de rol van de participerende burger aan het bestuur toe. Integriteitsvraagstukken krijgen bovendien steeds meer aandacht. Elke politieke ambtsdrager op ieder bestuurlijk niveau kan bij alle afwegingen, soms plotseling, vragen krijgen over zijn integriteit. Politieke ambtsdragers moeten 24 uur per dag alert zijn op handelingen of gedragingen die het aanzien en de integriteit van het ambt kunnen schaden. Bij de aanvang van deze bestuursperiode is tijdens de 'inwerkperiode' aandacht geschonken aan dit onderwerp. Onlangs heeft u het nieuwe reglement van orde voor de vergaderingen van het algemeen bestuur vastgesteld. Hierin is specifiek aandacht besteed aan het onderwerp 'integriteit'. De koepels hebben een Handreiking integriteit politieke ambtsdragers vastgesteld. Deze is op uw bestuursnet te vinden. In de handreiking zijn overigens twee modellen opgenomen. Een model voor bestuurders en een model voor volksvertegenwoordigers. U treft één gecomprimeerde gedragscode aan.

2. Regeling voor de melding van een vermoeden van een misstand waterschap Hunze en Aa's 2017

Per 1 juli 2016 is elke organisatie (met meer dan 50 werknemers) verplicht om een interne klokkenluidersregeling vast te stellen op grond van de nieuwe Wet Huis voor klokkenluiders. Deze regeling geeft werknemers de mogelijkheid om melding te maken van (mogelijke) misstanden in de organisatie. In 2015 heeft het algemeen bestuur een klokkenluidersregeling vastgesteld. De nieuwe wet geeft echter specifieke zaken aan waar de op te stellen regeling moet voldoen:

- Advies rond de melding: een werknemer moet advies kunnen inwinnen over zijn melding van een mogelijke misstand bij iemand met een geheimhoudingsplicht, zoals de Vertrouwenspersoon;
- De regeling moet openstaan voor iedereen die binnen de organisatie werkt;
- Routes voor interne meldingen: werknemers moeten de vrijheid hebben om een keuze te maken bij wie ze een misstand melden;
- Onderwerpen waarover een werknemer melding kan maken. Denk aan fraude, corruptie of gevaar voor milieu of volksgezondheid;
- Werkwijze voor melding van onregelmatigheden;
- Waarborg voor de vertrouwelijke behandeling van een melding van misstanden;
- Waarborg voor onafhankelijk onderzoek naar de mogelijke misstand;
- Manier waarop de melder (klokkenluider) wordt betrokken;
- Bescherming tegen benadeling van de melder, zoals pesten of ontzegging van promotie;
- Duidelijkheid over wanneer en waar een werknemer externe melding kan maken.

Bestuursvoorstel

3. Protocol Vertrouwenspersoon en regeling klachtenprocedure ongewenst gedrag waterschap Hunze en Aa's 2017

Op grond van artikel 3, tweede lid van de Arbowet dient het waterschap beleid te ontwikkelen omtrent psychisch sociale arbeidsbelasting (PSA). Een onderdeel hiervan is ongewenste omgangsvormen te weten agressie en geweld, seksuele intimidatie, pesten en discriminatie. In het verlengde hiervan is integriteit een belangrijk onderdeel. Ten behoeve van het bieden van een 'vertrouwelijk en onafhankelijk loket' voor medewerkers bij integriteitskwesties in al zijn verschijningsvormen laat het waterschap zich bijstaan door een Vertrouwenspersoon. Voor integriteitskwesties is in het kader van de Regeling voor de melding van een vermoeden van een misstand (zie onder 2), ook de Vertrouwenspersoon aangewezen.

De taken en werkwijze van de Vertrouwenspersoon is in onderhavig Protocol geregeld. In de toelichting op het protocol zijn de PSA-thema's nader uitgewerkt.

Het thans voorliggende protocol wijst de personele kamer van de commissie bezwaarschriften en klachten expliciet aan als klachtencommissie.

In het protocol is beschreven wanneer de klachtencommissie niet verplicht is om de klacht te behandelen. Tenslotte is de daadwerkelijke klachtafhandeling uitgebreid beschreven. In de toelichting is meer ruimte genomen om in te gaan op specifieke onderdelen in de regeling.

4. Verordening behandeling bezwaarschriften en klachten waterschap Hunze en Aa's 2017

Op 11 april 2000 heeft het AB besloten om de bezwarencommissie ook te belasten met de advisering over klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dit is tot op heden niet in de verordening van de commissie verwerkt. De huidige verordening, die dateert van 2005, gaat alleen over de behandeling van bezwaarschriften.

In het protocol Vertrouwenspersoon en regeling klachtenprocedure ongewenst gedrag die nu ter vaststelling voor ligt, wordt de personele kamer van de bezwarencommissie aangewezen als de adviescommissie voor klachten over ongewenst gedrag op de werkvloer.

Onderhavige verordening behandeling bezwaarschriften is derhalve aangevuld met bepalingen over de behandeling van klachten over ongewenst gedrag en de behandeling van overige klachten.

Naast een aantal kleinere, technische en taalkundige aanpassingen, worden daarnaast de volgende wijzigingen voorgesteld:

- Aan artikel 3, eerste lid wordt toegevoegd dat de commissie ook adviseert over verzoeken om kostenvergoeding als bedoeld in artikel 7:15 van de Awb.
Dit artikel van de Awb bepaalt dat onder voorwaarden kosten die een belanghebbende in verband met de behandeling van zijn bezwaarschrift redelijkerwijs heeft moeten maken, voor vergoeding in aanmerking komen.

Bestuursvoorstel

- In artikel 4, eerste lid van de huidige verordening is bepaald dat de leden van de commissie worden benoemd door het AB. Het AB heeft deze bevoegdheid echter aan het DB gedelegeerd in het delegatiebesluit van 2012. In artikel 4, eerste lid is opgenomen dat het DB de voorzitters en leden van beide kamers van de commissie benoemd.

Omdat we een gezamenlijke bezwarencommissie hebben met waterschap Noorderzijlvest, is het wenselijk om zoveel mogelijk dezelfde verordening te hebben. De voorgestelde wijzigingen zijn dan ook met waterschap Noorderzijlvest besproken.

5. Gedragscode voor medewerkers waterschap Hunze en Aa's 2017

Deze gedragscode behelst de ambtelijke integriteit als leidraad voor integer handelen. De gedragscode 2015 is door het algemeen bestuur vastgesteld omdat deze Gedragscode zowel van toepassing was voor ambtenaren als voor bestuurders. Binnen de koepels is afgesproken om voor hun bestuurders een gedragscode vast te stellen (zie onder 1.)

In deze gedragscode voor medewerkers is meer dan de regeling uit 2015 aandacht besteed aan omgangsvormen, er zijn definities opgenomen over ongewenste omgangsvormen en over de handelswijze bij een vermoeden van een schending van het integriteitbeleid of gedragsregel. Hierbij wordt verwezen naar het 'protocol melding van een vermoeden van een misstand' en het 'protocol Vertrouwenspersoon en regeling klachtenprocedure'. De Gedragscode is door het dagelijks bestuur vastgesteld.

6. Regeling behandeling aanbestedingsklachten waterschap Hunze en Aa's 2017

Tot op heden hebben wij geen regeling ten aanzien van de afhandeling van klachten bij aanbestedingstrajecten. Landelijk is enkel de Standaard voor Klachtafhandeling bij aanbesteden te vinden die als leidraad wordt gebruikt. Deze geeft richtlijnen voor klachtafhandeling, maar geeft geen specifieke invulling. Het wordt daarom zinvol geacht om zelf een procedure op te stellen, zodat tijdens de behandeling van een klacht de te volgen werkwijze duidelijk is. De Regeling is door het dagelijks bestuur vastgesteld.

Ondernemingsraad

De Ondernemingsraad heeft het totaalpakket aan concept-regelingen voorgelegd gekregen. De bevoegdheid van de OR ten aanzien van integriteit is niet expliciet geregeld in de Wet op de Ondernemingsraden. Een aantal integriteitsonderdelen zijn dat weer wel. De regeling voor de melding van een vermoeden van een misstand en het protocol Vertrouwenspersoon en regeling klachtenprocedure ongewenst gedrag zijn regelingen die vallen onder het instemmingsrecht van de OR. Artikel 27 eerste lid bepaalt dat de OR instemming verleent inzake een besluit tot vaststelling, wijziging of intrekking van een regeling op het gebied van de behandeling van klachten. In de geest van de wet kan worden beargumenteerd dat de gedragscode eveneens onder de instemmingsbevoegdheid van de OR valt.

Bestuursvoorstel

Gelet hierop is het volledig nieuwe pakket aan regelingen en protocollen in één keer voor instemming aan de OR voorgelegd (behalve de regelingen die al eerder in 2015 zijn vastgesteld). De OR heeft bij brief van 20 november 2017 ingestemd met de set aan regelingen.

Communicatie

Het is het niet mogelijk en wenselijk om voor elke denkbare situatie regels op te stellen. Naast beleid, vergt integriteit daarom bewustwording van normen en waarden, ethisch besef en een transparante cultuur. Voor de ambtenaren wordt het onderwerp integriteit structureel aangekaart in de afdelingsoverleggen. Tenminste eens per jaar wordt door middel van casussen in afdelingsoverleg, werkoverleg of teamoverleg over dit onderwerp gesproken met als doel bewustwording te vergroten.

Alleen meldregelingen opstellen werkt immers niet. De regelingen moeten goed werken in de praktijk. Daarom is het noodzakelijk om het naast het communiceren over de aanwezigheid van de regeling deze ingebed te krijgen in de organisatie.

Integriteit werd in de vorige bestuursperioden expliciet één keer per bestuursperiode behandeld door middel van een interactieve workshop.

Voor het bestuur geldt dat anders dan na vorige bestuurswisselingen, al in de introductieperiode in 2015, meer aandacht is besteed aan houding, gedrag en vaardigheden.

Verantwoording

Overeenkomstig artikel 9.1, onder d. van de SAW dient het dagelijks bestuur in overeenstemming met het algemeen bestuur, vast te stellen op welke wijze jaarlijks verantwoording wordt afgelegd over het gevoerde integriteitsbeleid en over de naleving van de Gedragscode.

Een jaarlijkse rapportage (als onderdeel van de jaarrekening) waarin in ieder geval aandacht besteed wordt aan ontwikkelingen in het integriteitsbeleid en de realisatie hiervan kan hiertoe dienen.

Voorstel

- de concept-gedragscode integriteit voor politieke ambtsdragers waterschap Hunze en Aa's vaststellen;
- de concept-regeling voor de melding van een vermoeden van een misstand waterschap Hunze en Aa's 2017 vaststellen;
- het concept-protocol Vertrouwenspersoon en regeling klachtenprocedure ongewenst gedrag waterschap Hunze en Aa's 2017 vaststellen.
- kennisnemen van de concept-gedragscode voor medewerkers Hunze en Aa's 2017;
- kennisnemen van de concept-regeling aanbestedingsklachten waterschap Hunze en Aa's 2017.

namens het dagelijks bestuur,

Harm Küpers
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf

Bestuursvoorstel